

Wiem co chcę! Kupuję to co chcę!

Osoby z niepełnosprawnością
intelektualną
mają prawo wyboru usług
wspierających

Ten
informator jest
łatwy-do-czytania

Kto to jest konsument?

Ania, Piotr i Maria spotykają Janka.

Dzień dobry Aniu!
Cieszę się, że przyszłaś
z Marią i Piotrem.

Dzień dobry Janku!
Mówiłeś nam że potrzebujesz naszej pomocy
przy opracowaniu broszury informacyjnej.
O czym jest ta broszura?

Niektóre osoby
z niepełnosprawnością intelektualną wiedzą,
że mają prawo wybierać usługi
i że one są konsumentami.

Jak możemy Ci pomóc?

Chcielibyśmy porozmawiać
o twoim doświadczeniu jako konsumenta
i powiedzieć o tym w broszurze.
Mamy nadzieję, że pomoże to osobom
z niepełnosprawnością intelektualną dowiedzieć się
jaki mają prawa.

Czy chcesz powiedzieć,
że jesteś konsumentem?

Tak,
każda osoba która coś kupuje
jest konsumentem!

Konsumenci mają siłę!

Czy słyszeliście już takie powiedzenie:
„Klient - nasz pan”?
To znaczy, że jako konsument wiele możesz
- masz władzę.

Jaką ja mogę mieć władzę?

Jako konsument,
możesz decydować o wielu rzeczach.

Na przykład, możesz wybrać
gdzie chcesz napić się kawy lub herbaty.
Jeżeli kelner nie jest dla ciebie grzeczny,
następnym razem możesz zdecydować,
że wybierasz inne miejsce.

Inni konsumenci też
mogą przestać tam chodzić.
Kawiarnia powinna poprawić swoje usługi,
jeżeli chce aby konsumenci tu przychodzili.
To właśnie w ten sposób konsumenci
mogą zmieniać miejsca, w których kupują
usługi, a więc mają władzę.

To jest prawo wyboru,
które sprawia że konsumenci są silni!

Nadal jest to dla mnie dziwne,
że jestem konsumentem.

Pamiętasz jak w ubiegłym tygodniu
kupiłaś sobie odtwarzacz CD?
W tym momencie byłaś konsumentem!

Opowiedz nam!

Jak kupić odtwarzacz CD?

Historia Ani o tym jak kupowała odtwarzacz CD.

Lubię słuchać muzyki.
Ale nie mam sprzętu do słuchania.
Chciałabym sobie kupić odtwarzacz CD.

Ja już sobie kupiłam odtwarzacz CD.
Jestem bardzo zadowolona.

Czy moglibyśmy razem pójść do sklepu
żebyś pomogła wybrać odtwarzacz dla mnie?

Ten odtwarzacz jest bardzo dobry.
Dlaczego go nie kupujesz?

Tak, podoba mi się jego kolor.
Chcę go kupić.

Ten odtwarzacz jest bardzo drogi.
Ty masz tylko 145 złotych.
Poprośmy sprzedawczynię, żeby
pomogła nam wybrać.

Mam dwa odtwarzacze.
Jeden z radiem,
który kosztuje 142 złote
i jeden bez radia,
który kosztuje 129 złotych.
To Pani musi wybrać!

Powinnaś kupić ten tańszy.

Podoba mi się ten z radiem. Mogłabym słuchać albo radia albo płyt CD.

Wystarczy ci pieniędzy, żeby go kupić.

Dobrze, kupię go.

Powinna Pani zachować paragon i pilnować swojego odtwarzacza.

Dlaczego powinnam zachować paragon?

Jeżeli odtwarzacz zepsuje się w ciągu najbliższych 2 lat naprawimy go za darmo.

Naprawią go, jeżeli to nie ty go zepsujesz, to znaczy - że on się sam zepsuje.

Myślałam, że robienie zakupów będzie trudniejsze. Ale tak nie jest. Teraz mogę słuchać muzyki kiedy chcę!

Zrobiłaś dobry wybór.

Wiem, ale następnym razem kupię sobie model z dużymi przyciskami. Łatwiej się go używa.

Co powinnam robić jako konsument?

Rozmowa o historii Ani.

Podobało mi się, że mogę decydować o tym co chcę.
Dobrze było być konsumentem.

Można znaleźć 5 etapów w historii Ani.
Najpierw Ania zdecydowała,
że chciałaby mieć odtwarzacz CD,
żeby słuchać muzyki w domu.
To jest pierwszy etap:
Wiedzieć co się chce lub czego się potrzebuje.
Co zrobiłaś potem Aniu?

Poprosiłam o pomoc Marię i Piotra.

Razem pomogliśmy Ani zdecydować, który odtwarzacz
będzie dla niej najlepszy.

A więc, drugim etapem było zdobycie informacji.
To znaczy, zbiera się informacje od różnych
osób, czyta się instrukcje,
szuka się różnych innych możliwości,
prosi się o pomoc sprzedawców.

Sprzedawczyni była bardzo miła.
Wytłumaczyła mi, jaka jest jakość
odtwarzaczy i jakie są ich ceny.

**Dobre decyzje są oparte
na dobrej informacji.
Staraj się być dobrze poinformowanym!**

Potem podjęłam decyzję.
Wybrałam najlepszy odtwarzacz dla mnie.

To jest trzeci etap:
Zdecydować co wolisz i co chcesz,
to znaczy dokonać dobrego wyboru.

Czwartym etapem było zawarcie umowy.
Ty zgodziłaś się zapłacić za odtwarzacz,
a sklep zgodził się go naprawić gdyby
przestał działać.

Wypróbowałam mój odtwarzacz w domu
i bardzo mi się podoba.
To jest właśnie piąty etap?

Tak, piąty etap to mieć pewność,
że dokonano się dobrego wyboru.

Ania jest konsumentem wymagającym.
Wiedziała czego chce i uzyskała to.

Jako konsument masz prawo wyboru i decydowania.

To jest właśnie moja historia.
Myślę, że wy też będziecie mogli przeżyć wasze 5 etapów.

Jak kupić usługę wspierania?

Historia Piotra.

Dobrze jest mieszkać z innymi osobami, ale ja chciałem mieszkać sam.

Ja też chciałbym, ale nie mam własnych pieniędzy, żeby opłacać dostawcę usług.

To nie o to chodzi, kto zapłaci za usługę, ty czy państwo. Zawsze to Ty masz wybór.

Skąd to wszystko wiesz?

Szukałem informacji o możliwościach mieszkania wspieranego. Pomagali mi w tym moi rodzice i moi koledzy. A potem znalazłem 4 dostawców takich usług.

Jesteś dobrze poinformowany. I co zdecydowałeś?

Wybrałem najlepszego dostawcę usług, który miał małe mieszkanie poza miastem. Jest tam ładnie i spokojnie. Jest blisko do miasta i na wieś. Jutro podpisuję umowę.

Jak już się przeprowadzę do nowego mieszkania, osoba która mnie wspiera będzie codziennie mnie odwiedzała. Już się z nią spotkałem i podoba mi się.

Dlaczego ona będzie cię odwiedzała?

Pokaże mi jak gotować i jak sprzątać. Myślę, że później nie będzie musiała przychodzić codziennie.

Musisz być bardzo odpowiedzialny. Czy dasz radę płacić wszystkie rachunki?

Tak, wszystko jest zapisane w moim programie indywidualnym i w umowie. Za trzy miesiące sprawdzimy czy wszystko dobrze działa.

Piotrze, jak myślisz, ciężko będzie mieszkać samemu?

Będzie to trudne na początku. Trochę się obawiam, ale sam chcę wybierać i sam chcę podejmować decyzje. Liczę na was, że odwiedzicie mnie w moim nowym mieszkaniu.

Różne sposoby bycia konsumentem

Rozmowa o historii Piotra.

W twojej historii też jest 5 etapów.

Tak. Najpierw zdecydowałem, że chcę mieszkać sam.
Potem zbieierałem informacje.
To był drugi etap.

Potem wybrałem dostawcę.
To był trzeci etap.
Potem ustaliłem program indywidualny i podpisałem umowę.
To był czwarty etap.

Cały czas nie wiem co ty kupiłeś!

Wybrałem dostawcę usług i on będzie opłacany, żeby mnie wspierać.
Jestem więc konsumentem.

A więc twój dostawca usług pracuje dla ciebie, tak jak sprzedawczyni, która mi pomogła!
Ale kto płaci temu dostawcy?

To państwo płaci dostawcy usług dla Piotra.

Jeżeli nie będę zadowolony z usługi, mogę złożyć skargę i zmienić dostawcę.
To jest piąty etap: zdecydować czy jestem zadowolony z mojego dostawcy usług.

A więc naprawdę, my wszyscy jesteśmy konsumentami.

Tak, wszyscy są konsumentami, ale nie wszyscy o tym wiedzą.
To dlatego robimy tę broszurę.

Gdzie można znaleźć informacje?

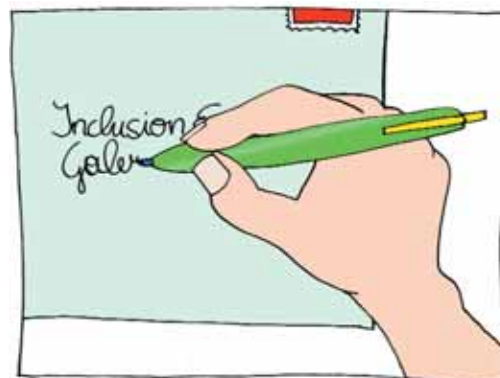

Napisaliśmy co to znaczy być konsumentem. Wszyscy mogą to teraz przeczytać. Zrobiliśmy też „kolorową historyjkę”. Ta kolorowa historyjka pomoże osobom wspierającym rozmawiać z wami na ten temat.

Jeżeli chcielibyście mieć inną broszurę lub całą walizkę historyjek powinniście napisać do Inclusion Europe.

Nasz adres:
Inclusion Europe
Galleries de la Toison d'Or
29 Chaussée d'Ixelles 393/32
B-1050 Bruxelles

Macie prawo kopiować tę broszurę jeżeli zaznaczycie kto ją wykonał.

Inclusion Europe ma stronę internetową. Adres tej strony:
www.inclusion-europe.org.consumers
Tam znajdziecie program komputerowy prosty w użyciu.

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną jako konsumenci usług wspierających

- to jest tytuł projektu.

Ta broszura jest rezultatem tego projektu.

Informacje o projekcie można znaleźć na stronie internetowej:

www.inclusion-europe.org./consumers

Osoby z różnych organizacji

i z różnych krajów pracowały razem w tym projekcie:

z Belgii, osoby z ANAHM

z Holandii, osoby z Federatie van Ouderverenigingen

z Austrii, osoby z Lebenshilfe w Wiedniu.

Koordynatorem projektu było Inclusion-Europe.

Projekt ten sfinansowała Komisja Europejska.

Nie musi to oznaczać, że Komisja Europejska

zgadza się ze wszystkim, co jest napisane w tym informatorze.

Oryginał informatora został wydany w Brukseli w 2002 roku.

Rysunki wykonała Sylvia Muller. Jej adres e-mail to: siesta@aon.at

Wersję łatwą-do-czytania zrobiła firma ATEMPO.

Jej adres internetowy: www.atempo.at

Polską wersję informatora wydało:

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz

Osób z Upośledzeniem Umysłowym

ul. Głogowa 2 B, 02-639 Warszawa

tel.: +48-22 848-82-60, +48-22 646-03-14

fax: +48-22 848-61-62

e-mail: zg@psouu.org.pl   www.psouu.org.pl

Tłumaczenie: Lidia Czarkowska

Redakcja: Barbara Abramowska

Informator ma swój numer, który pozwala łatwo go odnaleźć.

Ten numer to: ISBN 83-60105-18-9

Publikacja jest dofinansowana przez

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Słowo wstępne do czytelnika polskiego

Z radością oddajemy do rąk polskiego czytelnika zeszyt w języku łatwym do czytania pod tytułem „**Wiem co chcę! Kupuję co chcę!**”

Zajmuje się on ważnymi sprawami. Czy człowiek, który nie jest zbyt zaradny i ma różne problemy w życiu codziennym może być jednak samodzielny i niezależnie dokonywać wyborów? To znaczy, czy może wpływać na swoje życie? Czy też musi zawsze być posłuszny i zależeć od tego, co inni postanowią w jego sprawie? Na przykład - rodzice, brat, siostra, wychowawca, instruktor, asystent, pracownik socjalny?

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną coraz częściej są dobrze przygotowane, znają swoje prawa i bardzo chcą decydować o różnych sprawach dotyczących ich życia. Chcą decydować o tym, co jedzą, w co się ubierają, co robią, z kim się spotykają, gdzie się szkolą czy pracują, gdzie mieszkają, co kupują. To jest nowy sposób myślenia i działania. To jest dla tych osób wielka szansa. Jednak nie wszyscy ludzie tak myślą.

Historia Piotra zamieszczona w drugiej części zeszytu opisuje sytuację, która w Polsce jeszcze jest mało znana. Niepełnosprawny Piotr z budżetu indywidualnego, czyli pieniędzy przyznanych mu przez państwo na jego potrzeby, wybiera i kupuje usługę mieszkania wspieranego, za pośrednictwem dostawcy usług. Dostawca zapewnia wyszukanie i wynajęcie odpowiedniego mieszkania oraz zatrudnienie osoby wspierającej, która poprowadzi naukę czynności życia codziennego, pomoże w rozliczaniu się z budżetu i wesprze realizację innych zadań zapisanych w programie indywidualnym.

I chociaż u nas osoby niepełnosprawne jeszcze nie mają takich możliwości, z czasem podobne rozwiązania zostaną stworzone przez Państwo Polskie dla swoich niepełnosprawnych obywateli.

Zeszyt „**Wiem co chcę! Kupuję co chcę!**” przeznaczony jest dla każdego, kto chce się czegoś dowiedzieć o nowym myśleniu i nowym działaniu, o tym co jest potrzebne osobom niezbyt zaradnym, które mają pewne problemy w samodzielnym życiu.

Dwie sprawy są najważniejsze:

- każda osoba, również Ty, może być konsumentem, może samodzielnie wybierać i decydować co chce kupić i za to płacić. To się nazywa mieć siłę.
- każda osoba, która ma trudności w decydowaniu i załatwianiu różnych spraw, również Ty, powinna otrzymać wsparcie od innych osób czy instytucji. Powinna też móc decydować, jakiego wsparcia chce.